

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

VI. Quotuplex sit præsentia, & quomodo differat circumscriptiua à
definitiua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

Obiic. secundò. Si singula accidentia haberent præsentias, sequeretur materiam primam moueri tot motibus, quot haberet accidentia. Respondeo negando sequelam, quia licet cum mouetur totum compositum tot dentur motus, quot accidentia, non omnes materiam primam afficiunt, sed quilibet subiectum præsentie productæ ex vi illius.

PUNCTUM VI.

Quoniam sit præsentia, & quomodo differat circumscriptiua à definitiua.

Præsentia Dei, immensitas dicitur, ex vi cuius sine mensura est intimè præsens omnibus rebus existentibus, ita necessariò, ut implicet existere creaturam aliquam, cui Deus non sit intimè præsens. Hæc immensitas indistincta est ab ipso Deo, in quo nulla accidentium compositio reperitur. Hanc ab omnibus quibuscumque præsentis creatis specie differre, per se notum est, quid enim magis differens quam in creatum à creato, infinitum, & immensum à finito, & limitato. Præsentia creata duplex est, quædam definitiua, alia circumscriptiua. Præsentia circumscriptiua dicitur, quia corpus præsens secundum se totum toti spatio correspondeat, & secundum singulas sui partes singulis partibus spatij, ita ut ex vi illius nulla pars spatium cum alia communè habeat. Præsentia definitiua est illa, ex vi cuius totum, siue diuisibile siue indiuisibile correspondet secundum se totum toti spatio diuisibili, & secundum se totum cuiuslibet parti, & cuiuslibet indiuisibili spatij. Præsentiam circumscriptiuam habent omnia corpora, quæ naturaliter existunt. Definitiua gaudet Christi corpus in se diuisibile hoc modo indiuisibili præsens in Eucharistia, & rationalis anima, & quilibet Angelus indiuisibilis secundum entitatem, & spatio diuisibili præsens.

2. Audiendi non sunt, qui apud Albert. de prædicam. ubi disput. vnica, quæst. 7. dicunt, præsentiam definitiuam, seu modum, quo res est indiuisibiliter in spatio indiuisibili esse tantum negationem extensionis, contra quos eisdem argumentis probatur præsentiam definitiuam esse accedens superadditum, ac de reliquis præsentis probatum est Punct. 4. quia Angelus, & anima rationalis definitiuè sunt præsentis, modo in hoc spatio, modo in illo, & in maiori, aut minori spatio: ergo per aliquid posituum determinantur, ut sint potius in hoc spatio, quam in illo, negatio enim extensionis semper est eadem, & non potest hanc determinationem præstare. Idem dico de Angelo, & de puncto quantitatis separato (si potest dari) existentibus in puncto indiuisibilis spatij, propter indifferentiam, quam habent ut sint in hoc vel in illo puncto spatij.

3. Præsentiam definitiuam, & circumscriptiuam in vniuersum specie distingui docuit P. Suarez in Metaphysic. disput. 51. sect. 6. num. 18. & cum illo re indidiscussa plures recentiores. Non id in dubium verto, si comparentur præsentia circumscriptiua quantitatis, & præsentia definitiua Angeli, hæc enim specie differunt ratione subiectorum, etiam si vtraque esset definitiua, diuersa enim est in specie præsentia definitiua quantitatis Eucharisticæ à præsentia definitiua Angeli. Est dubitandi ratio; facta comparatione inter præsentiam definitiuam, & circumscriptiuam respectu subiecti eiusdem specie, vel numero. An videlicet præsentia definitiua, quam habet Christi quantitas in Eucharistia specie differat à præsentia circumscriptiua, quam habet in cælis eadem quantitas, & à præsentia circumscriptiua, quam habet alia quantitas eiusdem speciei cum quantitate Eucharistica. Arriaga disp. 1. de anima, sect. 4. subsect. 8. n. 13. in materia Eucharistica probat has præsentias specie non differre, quam sententiam iam diu docuere perdocti magistri.

4. Sentio in sententia constituyente continuum ex puris indiuisibilibus posse corpus esse definitiuè præsens per repetitionem præsentiarum circumscriptiuarum, nulla addita præsentia distincta in specie à circumscriptiua. Explicatio conclusionis solida erit illius probatio. Esse corpus definitiuè nihil aliud est quam omnia indiuisibilia, quibus constat (procedo in sententia, quæ continuum ex indiuisibilibus componit) esse in quocumque indiuisibili spatio, quod dicit hoc indiuisibile corporis esse repeti-

tum in omnibus indiuisibilibus spatij, & omnia indiuisibilia corporis esse penetrata in hoc indiuisibili spatij, & sic de omnibus indiuisibilibus tam corporis, quam spatij sed totum hoc potest fieri per præsentias circumscriptiuas repetitas: ergo ad hoc ut corpus sit definitiuè præsens non indiget præsentia aliqua specie distincta circumscriptiua. Maior certa est apud omnes, minorem probò. Penetratio eorumdem indiuisibilium, & repetitio eiusdem indiuisibilis in eodem spatio tantum dicit multitudinem præsentiarum in eodem spatio, quia si corpori modo existenti circumscriptiuè alia præsentia circumscriptiua addatur, ex vi cuius indiuisibile capitis constituitur in spatio, in quo est indiuisibile pedis, & indiuisibile pedis in spatio, in quo est indiuisibile capitis, & rursus alia, ex vi cuius indiuisibile brachij constituitur in spatio, in quo est indiuisibile pedis, & indiuisibile pectoris in spatio in quo est indiuisibile pedis, & semel & iterum replicentur præsentia, fiet, ut nullum sit indiuisibile spatij, in quo non sint omnia indiuisibilia corporis, & consequenter totum corpus ex illis indiuisibilibus compositum erit in toto spatio, & totum in quolibet indiuisibili illius spatij, quod est esse definitiuè, eodem omnino modo potest esse in hoc spatio, ac si esset circumscriptiuè totum corpus, & sic de omnibus aliis: ergo præsentia, quam habent omnia indiuisibilia corporis existentis definitiuè potest esse eiusdem speciei cum præsentia, quam habent, si corpus existeret circumscriptiuè: ergo & præsentia totius compositi, quia præsentia compositi non distinguitur à præsentis, quas habent partes, ex quibus componitur. Antecedens probò ex eo quod corpus sit præsens definitiuè tantum, inferitur indiuisibile corporis existens in hoc indiuisibili spatij extitum simul in aliis indiuisibilibus spatij, & omnia indiuisibilia corporis extitura in eodem indiuisibili spatij. Sed ex eo quod hoc indiuisibile sit futurum in aliis spatiis non variatur præsentia, quam habet in isto, quia hæc perseverante possunt alia aduenire, neque ex eo quod alia indiuisibilia sint extitura in eodem spatio, quia indiuisibile penetratum cum alio, sicuti quodlibet aliud corpus potest habere eandem præsentiam, quam haberet si non esset penetratum: ergo ex eo quod corpus sit definitiuè non variantur præsentia, quas habent singula illius indiuisibilia in singulis spatiis, sed tantum multiplicatur, ergo non variatur præsentia totius, sed tantum multiplicatur.

Ex hoc infero, quod si corpus aliquod prædicto modo definitiuè poneretur in spatio aliquo, quod posset correspondere ad æquatæ præsentia circumscriptiua illius v. g. si consecraretur corpus Christi in quantitate panis correspondente quantitati hominis, posset ex vi præsentia includi in definitiua solum per ablationem aliarum præsentiarum manere corpus circumscriptiuè præsens, quia indiuisibilia capitis possent retinere præsentiam, qua indigerent ut totum esset circumscriptiuè, & reliquas amittere, & sic de reliquis indiuisibilibus, ita ut nullum maneret cum alio penetratum, neque in duplici spatio repetitum, & omnia ac singula debitam positionem, & proportionem seruarent, ut totum quantitatum cum debita partium inter se distantia esset in toto spatio, & singule partes illius singulis partibus spatij responderent. Præsentia definitiua sic explicata à circumscriptiua differt, ex eo quod hæc dicit negationem multitudinis repetita præsentia, ratione quarum omnia indiuisibilia corporis inter se penetrata repetantur in singulis indiuisibilibus spatij, præsentia vero definitiua dicit harum præsentiarum multiplicatam.

Rem ita composui in opinione, quæ continuum ex indiuisibilibus componit, in opinione verò, quæ illud ex partibus semper diuisibilibus, & indiuisibilibus componit, existimo præsentiam definitiuam distinguendam esse specie à circumscriptiua, quod sic probò. In præsentia definitiua debet dari pars aliqua præsentia afficiens partem diuisibilem subiecti quæ illam adequatè constituat in indiuisibili spatio, seu in quocumque indiuisibili illius spatij, sed in præsentia circumscriptiua nulla datur pars præsentia, ex vi cuius pars diuisibilis corporis constituitur adequatè præses & in indiuisibili spatij: ergo datur in præsentia definitiua pars, cui non correspondeat alia eiusdem speciei in præsentia circumscriptiua: ergo præsentia circumscriptiua, & definitiua specie differunt, quia eo ipso quod totum partem aliquam essentialiter contineat essentialiter distinctam à partibus aliis totius, essentialiter ab illo toto distingui necessum est.

Sentio

7 Sentio insuper adhuc in opinione, quæ continuum ex indiuisibilibus componit, posse dari respectu eiusdem quantitatis præsentiam definitiuam specie distinctam à circumscriptiua, quod faciliè suadeo. Potest corpus existerè definitiuè in hoc spatio diuisibili non per repetitionem præsentiarum circumscriptiuarum, sed ex vi vnius præsentia secundum suam entitatem indiuisibilis, quæ indiuisibiliter respiciat totum subiectum diuisibile, & totum hoc diuisibile spatium, ita vt secundum eandem entitatem constituat hoc indiuisibile quantitatis in singulis indiuisibilibus spatij diuisibilis, vt de præsentia Angeli multi affirmant & eadè, quæ hoc præstat respectu huius indiuisibilis quantitatis, potest idem præstare per se ipsam respectu alius & aliis indiuisibilis, ita vt ab omnibus seorsim, & simul sumptis dependeat eo modo, vt quocumque deficiente tota præsentia deficeret. Sed hæc præsentia essentialiter differet à circumscriptiua, ergo hæc præsentia definitiua & circumscriptiua respectu eiusdem corporis in quacumque opinione de continui compositione possunt specie differre. Secundo, Potest etiam dari præsentia definitiua diuisibilis ex parte subiecti, & indiuisibiliter respiciens spatium diuisibile, ita vt diuersa pars præsentia esset, quæ respiceret hoc indiuisibile, seu hanc partem quantitatis ab illa, quæ aliam partem respiceret, non tamen esset diuersa pars præsentia, ex vi cuius hæc quantitatis pars constitueretur in hac parte spatij, & in alia distincta ab hac, sed per eandem præsentiam indiuisibiliter sumptam hæc quantitatis pars constitueretur in hac, & in illa parte, & in toto spatio indiuisibili, & per idem indiuisibile præsentia hoc indiuisibile quantitatis constitueretur in omnibus indiuisibilibus spatij contentis in spatio diuisibili. Hæc præsentia diuisibiliter subiectum respiciens, & spatium indiuisibiliter specie distingueretur ab alia, quæ tam subiectum diuisibile, quam spatium indiuisibiliter respiceret, vt per se notum est, haberet enim prædicatum notabiliter differens à prædicatis aliis præsentia, quod posset esse multis commune, quod necessariò essentiam distinctam constituit.

8 Dixi punct. 5. num. 2. eandem præsentiam posse esse circumscriptiuam respectu vnius entitatis, & definitiuam respectu alterius, quod iterum confirmo, & explico de præsentia etiam respiciente vtramque entitatem diuisibilem secundum se. Ratio est illa, quam ibi reddidi. Potest dari præsentia, quarum partes singula respiciant singulas partes vnius subiecti, ita vt pars præsentia, quæ respicit hanc partem subiecti non respiciat aliam eiusdem, & similiter respiciat eodem modo diuisibiliter partes spatij, ita vt pars quæ respicit hanc partem spatij, non respiciat aliam quæ partes præsentia indiuisibiliter respiciant totum aliud subiectum diuisibiliter, ita vt quælibet pars præsentia, quæ tantum respicit partem subiecti, quod constituit circumscriptiuè præsens respiciat omnes partes subiecti, quod constituit definitiuè præsens, & essentialiter dependeat ab omnibus partibus subiecti, & quod definitiuè præsentat, & tantum ab vna parte subiecti, quod circumscriptiuè præsens constituit, & tota illa præsentia diuisibiliter spatium, & subiectum circumscriptiuè existens respiciet, & indiuisibiliter secundum quamlibet sui partem totum subiectum ex vi illius definitiuè existens: ergo potest dari præsentia quædam, ex vi cuius totum hoc corpus fit in toto spatio cum correspondentia partis corporis ad partem spatij, ita vt nulla pars sit cum alia comparte penetrata, quod est esse circumscriptiuè, & ex vi cuius totum corpus aliud diuisibile sit in quolibet indiuisibili spatij diuisibilis, quod est esse definitiuè præsens: ergo eadem præsentia potest esse definitiua respectu huius corporis, & circumscriptiua respectu illius. Veritatem primi antecedentis commendat illius explicatio, idè tam fusè illud proposui, neque repugnantia aliqua poterit assignari in natura modi, quam explicui potest enim dari modus, qui indiuisibiliter afficiat plura subiecta, ac proinde poterit dari pars præsentia, quæ indiuisibiliter afficiat partem quandam huius subiecti, & omnes partes illius, quæ simul cum aliis partibus, quæ quælibet respiciat diuersam partem huius subiecti, & eadem omnes illius, constituet præsentiam huius subiecti circumscriptiuam, illiusque definitiuam.

9 Vltimò noto: Præsentiam hanc circumscriptiuam respectu vnius subiecti, & definitiuam respectu aliis specie distinguendum esse à præsentia purè definitiua, & ab alia purè circumscriptiua, ex eo quod esset penetratiua respectu

subiecti, quod definitiuè præsentaret, & extensiuè respectu alius, quod circumscriptiuè præsens constitueret. Neque in se contineret differentias essentialiter oppositas, quia differentia, quæ essentialiter opponuntur in præsentia sunt ratio præsentia purè circumscriptiua, quarum neutra tali præsentia competeret, non verò ratio definitiua præsentia non excludentis rationem circumscriptiua, sed cum illa identificata, & ratio præsentia circumscriptiua non excludentis rationem definitiua sed identificata cum illa sicuti opponuntur in viuientibus purum sensitiuum competens bruto, & purum rationale competens Angelo, & non opponuntur in homine, sensitiuum, & rationale formaliter distincta, & realiter identificata.

PUNCTUM VII.

An creatura possit ab omni presentia absolui.

1 Creaturam adhuc de potentia Dei absolutam non posse conservari sine aliqua presentia, ex vi cuius in aliquo sit spatio, affirmat Pater Soar. lib. 4. de Angelis cap. 3. & Arriaga disp. 14. sect. 4. Oppositam sententiam defendunt Pater Vázquez tom. 2. in 1. part. disput. 195. cap. 3. & 4. & Pater Moncaus disp. 1. c. 2. & 8. qui sentiunt posse creaturam de potentia Dei absolutam absque ulla presentia conservari, quibus habens assentior.

2 Sententiam, quam defendendam suscepisse probo: Præsentia est accidens quoddam superadditum creaturæ, productum per actionem distinctam ab ipsa creaturæ: ergo poterit Deus, posita actione productiua creaturæ suspendere actionem, qua producenda erat præsentia. Probo consequentiam: actio ex vi cuius producit creaturam, prior est actione, ex vi cuius producit præsentia illi inherens: ergo illa prior actio non dependet à priori ab hac actione posteriori: ergo tantum dependet à posteriori (si talis dependentia reperiri potest) quatenus hæc posterior, ex vi cuius præsentia producit priorem consequitur, sed hæc dependentia à posteriori, quæcumque sit, poterit suppleri à Deo, nulla enim ratio potest reperiri, propter quam causa tantum connexionem habeat cum effectu, vt non possit Deus producta causâ non producere effectum: ergo poterit Deus quæcumque creaturam sine præsentia conservare. Deinde probatur conclusio in similibus difficultatibus omnium potissima ratione. Nulla est repugnantia, neque inferuntur duo contradictoria ex eo, quod conservetur creatura sine præsentia: ergo poterit conservari. Antecedens probabit argumentorum solutio.

3 Obiic. primo Soar, & Arriaga, nos non posse concipere creaturam nisi alicubi existentem, ex quo intendunt inferri non posse non alicubi esse. Concedo antecedens, & nego consequentiam, multa enim sunt, quæ non vt sunt, sed aliter, sæpe apprehendit intellectus, & ne ex alia materia exempla trahamus, cuius rei in quacumque abundat, nos non possumus concipere præsentiam, nisi essentialiter relictam ad imaginarium spatium, & tamen nullum respectum dicit ad illud, sed in se est entitas quædam æquè absoluta, ac albedo, vt docet idem Arriaga, sect. 3. n. 36.

4 Obiic. secundo Soar: Creetur Deus Angelum: vel est distans à mundo vel indistans, & est distans: ergo habet vibrationem alibi. Si est indistans: ergo est approximatus, ergo habet præsentiam, quia approximatio constituitur formaliter per præsentiam. Respondeo Angelum creatum sine præsentia fore indistantem negatiue, hoc est non fore distantem, non verò indistantem positiue, neque approximatum, ex indistantia enim negatiua, hoc est, ex non distantia non inferitur approximatio, quæ est forma positiua non necessariò connexa cum negatione distantia.

5 Obiic. tertio Arriaga: Implicat de potentia Dei absoluta quantitate non esse extensam, aut inextensam, quia hæc duo priuatiue opponuntur, si est extensa: ergo habet præsentia, ex vi cuius extenditur; si est inextensa: ergo partes illius sunt penetratæ: ergo sunt in eodem loco: ergo habent præsentiam, in qua formaliter penetrantur. Respond. eodem modo partes quantitatis sine præsentia fore inextensas negatiue, hoc est habere negationem extensionis, ex quo non inferitur esse penetratas, aut esse in eodem loco, penetratio enim non est formaliter pura extensionis negatio, sed dicit præsentias positiuas respondentes eidem spatio, quibus carerent partes quantitatis non habentes præsentiam.